

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Луцький національний технічний університет
Освітня програма	32848 Лісове господарство
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	205 Лісове господарство

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Луцький національний технічний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	32848
Назва ОП	Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Буднік Зінаїда Миколаївна, Вдовкіна Ольга Олегівна, Дудюк Володимир Степанович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	10.01.2022 р. – 12.01.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП https://drive.google.com/drive/u/o/folders/1LgegvaNl_kkhBtskoC_yxTpjMQr-mQvk

Програма візиту експертної групи https://drive.google.com/drive/u/o/folders/1LgegvaNl_kkhBtskoC_yxTpjMQr-mQvk

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Цілі ОП «Лісове господарство» зрозумілі, відповідають місії і кореспондуються із стратегічною метою розвитку університету, визначаються з урахуванням пропозицій та потреб стейкхолдерів, враховують тенденції розвитку спеціальності. Зміст ОП дає можливість досягти заявлених цілей та ПРН за ОП «Лісове господарство». Загальний обсяг ОП відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження, що в сукупності дає можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію здобувача ВО. Освітній процес регламентується необхідними положеннями та методичними рекомендаціями. Правила прийому на навчання викладені чітко і зрозуміло, не містять дискримінаційних положень, відповідають особливостям ОП. Доступ до освітньої програми та результатів навчання чітко визначає процедуру вступу та визнання програмних результатів навчання. В університеті надається своєчасна та достовірна інформація щодо порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів доступними та зрозумілими засобами. Дотримання принципів академічної свободи реалізоване через можливість вільного вибору дисциплін, тем випускних робіт та баз для виробничої практики. ЗВО надає можливості здобувачам поєднувати навчання і наукові дослідження, хоча наукова активність здобувачів за цієї ОП невисокою. Процедури конкурсного добору викладачів у ЗВО є прозорими. Університет сприяє професійному становленню викладачів та вдосконаленню якості викладання завдяки власній системі рейтингового оцінювання і системі матеріальних заохочень. Професійна кваліфікація викладачів, що забезпечують підготовку здобувачів за ОП загалом відповідає спеціальності та дисциплінам, які вони забезпечують. Кадровий склад випускової кафедри зазнав позитивних якісних та кількісних змін у 2021 р. Освітнє середовище та матеріальні ресурси є достатніми для провадження освітньої діяльності за даною ОП. Варто зазначити, що в університеті реалізується чимало проектів з покращення інфраструктури як навчального так і соціально-побутового призначення. Процедура внутрішнього забезпечення якості освітньої програми є прозорою та відкритою. ОП відповідає критеріям прозорості та публічності.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОП «Лісове господарство» відповідає місії та стратегії розвитку університету, має чітко прописану мету та ціль, враховує основні тенденції розвитку лісового господарства та потреби регіонального ринку праці. До змісту ОП додані ряд професійних компетенцій та ПРН, які покликані забезпечувати вирішення проблем в контексті механізації лісогосподарського та лісозаготівельного виробництва. Належним чином забезпечено порядок формування та перегляд ОП відповідно до вимог Положень ЛНТУ. Правила вступу на навчання за ОП враховують її особливості, є чітко окресленими, зрозуміло викладеними, не містять дискримінаційних положень, доступні для розуміння потенційних вступників. Інформація про ОП «Лісове господарство» відкрита і оприлюднена у вільному доступі на сайті ЗВО. Позитивним в реалізації ОП є постійна співпраця з роботодавцями різних підприємств та організацій регіону, наявне матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення дозволяють досягнути ПРН. Доступ до освітньої програми, внутрішніх нормативних документів, які чітко врегульовують освітній процес і не містять жодних дискримінаційних положень, є відкритим для всіх зацікавлених сторін через офіційний сайт університету. У закладі існують принципи формування корпоративної культури під час реалізації політики та процедури забезпечення якості освіти. Прозора для здобувачів процедура оцінювання й оскарження результатів навчання. Позитивним є проведення анкетувань здобувачів щодо ключових питань ОП і оприлюднення їх на офіційному сайті. Діє політика академічної доброчесності закладу – розроблені заходи попередження й санкції до порушників. ЗВО системно здійснює заходи, спрямовані на розбудову системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

До слабких сторін ОП слід віднести: терміни сесій в НП заочної форми навчання не відповідають чинному Положенню про організацію освітнього процесу в частині перевищення загальної їх тривалості по курсах навчання; ОК 30. Фізична культура, яка зазначена в НП, як позакредитна дисципліна повинна бути переведена до обов'язкової, або вибіркової складової ОП, або вилучена з НП з належним обґрунтуванням; недостатньо налагоджена співпраця з отриманням мовних сертифікатів викладачами кафедри. Рекомендації ЕГ: пропонується уточнення академічних прав здобувачів ВО даної ОП не обмежуючи подальше навчання в магістратурі лише за спеціальністю 205 та суміжними спеціальностями; змінити підходи до опитування щодо вдосконалення ОП, яке носить загальний характер (зокрема по відношенню до роботодавців та випускників) і це призводить до формування пропозицій, які мають стосунок як до ОП так і до організації освітнього процесу в університеті загалом; врахувати пропозиції з поглиблення фахової практичної підготовки здобувачів ВО; переглянути послідовність викладання вибіркової дисципліни зважаючи на їх пререквізити, рекомендувати обирати з певного блоку з розбивкою по семестрах, дотримуючись послідовності вивчення; зважаючи на тісну співпрацю з роботодавцями розглянути можливість запровадження дуальної форми освіти; заохочувати студентів до програм обміну з міжнародними та вітчизняними ЗВО, а також популяризувати неформальну освіту; інтенсифікувати наукову роботу кафедри, в тому числі із залученням здобувачів ВО; збільшити різноманітність заходів спрямованих на розуміння та дотримання академічної доброчесності, а також для розвинення навичок академічного письма для студентів; у силабусах дисциплін розширити опис порядку оцінювання здобувачів та розподілу балів; збільшення числа заходів з метою запобігання конфліктних ситуацій будь-якого характеру і популяризації даних питань серед здобувачів ВО; приділити більшу увагу практиці проведення опитувань серед випускників, надаючи перевагу дистанційним

формам, з подальшим опублікування результатів на веб-сайті ЗВО; збільшити частоту опублікування відгуків від випускників; скоригувати веб-сайт та структурувати інформацію, а саме звести усі офіційні документи до єдиної вкладки/рубрики.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Розглянувши ОП «Лісове господарство» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ЕГ відзначає, що вона є актуальною, має визначену мету, яка полягає у формуванні в здобувачів компетентностей для вирішення виробничих питань зі створення, вирощування, догляду, захисту лісових насаджень, використання лісових ресурсів, заготівлі та переробки деревини. Особливістю даної ОП є спрямування на підготовку фахівців для лісової галузі Волинської області та інших регіонів Полісся з поглибленим вивченням механізації лісового господарства. Дані особливості розкриваються у змісті ОП через освітні компоненти (ОК 23. Механізація лісгосподарських робіт, ОК 24. Технологія та технологічне обладнання лісозаготівлі, ОК 25. Лісова меліорація, ОК 27. Виробнича практика), а також в значній мірі через вибірку їх складову (ПДВВ6-20-205-3. Механізація гідромеліоративних робіт, ПДВВ6-20-205-10. Транспорт лісу, ПДВВ6-20-205-11. Деревообробні верстати загального призначення, ПДВВ6-20-205-15. Підйомно-транспортні машини лісового господарства, ПДВВ6-20-205-16. Дорожньо-будівельні машини, ПДВВ6-20-205-20. Переробка відходів лісового господарства та інших). Мета ОП, що акредитується, кореспондується з місією і стратегією ЗВО у напрямку якісної підготовки висококваліфікованих фахівців-лідерів зокрема у галузі аграрних наук та продовольства (Стратегія розвитку Луцького НТУ на 2021-2026 рр. ([strategiya_rozvitku_luckogo_ntu_na_2021-2026_r_r_vid_11.12.2020_r.pdf](#)). Відповідність цілей ОП, що акредитується, місії та стратегії ЛНТУ також було підтверджено під час інтерв'ювання гаранта ОП, ректора та представників менеджменту ЗВО. Цілі ОП «Лісове господарство» у редакції різних років співвідносяться між собою та підтверджують поступовий розвиток даної ОП. ОП «Лісове господарство» передбачає студентоцентризований підхід до набуття як загальних, так і фахових компетентностей (в тому числі і забезпечення набуття здобувачами вищої освіти відповідних навичок soft skills).

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ЕГ встановлено, що в ЛНТУ залучення усіх зацікавлених сторін до формулювання цілей та програмних результатів навчання, а також перегляд ОП регламентується Положеннями: Про освітню програму у ЛНТУ (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/no665_polozhennya_pro_osvitnyu_programu_u_luckomu_nacionalnomu_tehnichnom_u_universiteti_protokol_no10_vid_27.04.2021_r.pdf), Про організацію освітнього процесу (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/no582_polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_protokol_no10_vid_25.06.2020_r_compressed-szhatyy.pdf), Про гаранта ОП (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/sites/default/files/files13/polozhennya_pro_garanta_osvitnoyi_programi.pdf), Про навчальний план підготовки здобувачів ВО (<https://drive.google.com/file/d/1OWXVPwzlgBgixwNU6eJsKTO-HxA87q55/view>), Про Раду з якості (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/polozhennyan0674_pro_radu_yakosti_vishchoyi_osviti_u_luckomu_nacionalnomu_teh_nichnomu_universiteti_o.pdf). За результатами зустрічі з роботодавцями вдалося з'ясувати, що під час засідань, круглих столів, екскурсій, лекцій вони залучалися до розробки та вдосконалення освітньої програми (протокол № 7 від 24 квітня 2021 р. групи забезпечення ОП <https://drive.google.com/file/d/1Us6GvmyLuE85UA-jSwydfgiwiKo2276-/view?usp=sharing>). Пропозиції стейкхолдерів були враховані при перегляді ОП "Лісове господарство" в контексті збільшення участі викладачів-практиків в освітньому процесі та обсягу практичної підготовки, що також було висловлено здобувачами ВО. За пропозицією НПП, а також ЕГ попередньої акредитаційної експертизи додано окремі теми з лісового насінництва та розсадництва до ОК 18. "Лісові культури", а також відбулося переведення даної дисципліни з четвертого семестру у п'ятий та шостий, ОК 14. "Лісова геодезія" переведено з третього семестру у другий, а ОК 13. "Лісова біометрія" з другого семестру у третій. Ряд змін стосується безпосередньо посилення та розвитку окремих ПРН, а саме здатності розробляти та реалізовувати проекти екологічно-безпечних прийомів та технологій ведення лісового з урахуванням природно-кліматичних особливостей регіону (ПРН-17, ПРН-19). Значна увага приділена розвитку фахових компетентностей з механізації лісового господарства. Під час роботи експертної групи встановлено, що залучення стейкхолдерів до визначення цілей ОП та перегляду програмних результатів

навчання носить справжній, а не формальний характер та відбувається на постійній основі. Це також було підтверджено під час інтерв'ювання роботодавців, випускників, представників студентського самоврядування та НПП. Однак, доволі часто опитування щодо вдосконалення ОП носить загальний характер (зокрема по відношенню до роботодавців та випускників) і це призводить до формування пропозицій, які мають стосунок як до ОП так і до організації освітнього процесу в університеті загалом.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ЕГ з'ясувала, що цілі та ПРН ОП враховують національні та регіональні виклики раціонального використання та відтворення ресурсів лісу, мисливської фауни, інших корисних функцій лісових екосистем з урахуванням особливостей господарювання в умовах дефіциту трудових ресурсів, що вимагає комплексної механізації лісгосподарських заходів. Інтерв'ювання роботодавців та випускників ОП підтвердило потребу у фахівцях галузі, які підготовлені до ведення лісового та мисливського господарства з урахуванням особливостей Поліського регіону. Галузевий та регіональний контексти враховані при формуванні та перегляді цілей та програмних результатів ОП, особлива увага приділяється веденню наближеного до природи лісівництва, мисливської справи, механізації лісгосподарських робіт, технології та обладнанню лісозаготівель. На основі вивчення досвіду функціонування вітчизняних та іноземних освітніх програм, було визначено й обґрунтовано спрямування ОП на поглиблене опанування питань механізації лісгосподарського виробництва. З цією метою досягнення цілей ОП із забезпечення ПРН 17-19, з урахуванням спрямування та функціонування підприємств, удосконалено ОК 18-19, ОК 23-ОК 25, ОК 27, а також вибіркові освітні компоненти ПДВВ6-20-205-3, ПДВВ6-20-205-10, ПДВВ6-20-205-15, ПДВВ6-20-205-16. При формуванні цілі та визначенні ПРН ОП в контексті механізації лісозаготівельного виробництва, враховано досвід Люблінської політехніки, м. Люблін, Республіка Польща лісове господарство якої ведеться в подібних природних та кліматичних умовах. Разом з тим серед кращих практик споріднених ОП в НУБіП України, ЛНТУ України, не був використаний блоковий підхід вибору освітніх компонент за відповідною структурно-логічною схемою, а використовується лише довільний вибір освітніх компонент циклу як загальної так і професійної підготовки. Інтерв'ювання роботодавців підтвердило той факт, що у регіоні є потреба у фахівцях лісової галузі та можливість працевлаштування випускників на профільних лісгосподарських підприємствах. Усі опитані роботодавці надали позитивні відповіді на предмет перспективи працевлаштування випускників ОП та про вже працюючих випускників даної ОП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ЕГ в результаті аналізу ОП «Лісове господарство» і змісту її ОК, інтерв'ювання гаранта, НПП, випускників та студентів пересвідчилася, що ОП та її компоненти дозволяють сформувати у здобувачів ВО загальні та фахові компетентності необхідні для виконання професійних обов'язків фахівця лісового господарства. До ОП додатково включені СК 13-15, які покликані забезпечувати вирішення проблем в контексті механізації лісгосподарського та лісозаготівельного виробництва. Державна атестація здобувачів проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи бакалавра, з вирішенням спеціалізованого або прикладного завдання у сфері ведення лісового та мисливського господарства. Аналіз ОП, навчального плану, робочих програм навчальних дисциплін свідчить, що ОП дозволяє досягти ПРН, визначених Стандартом вищої освіти України підготовки бакалавра спеціальності – 205 Лісове господарство, введеного в дію 15.12.2018 р. (наказ МОН України №1342). Наведене вище підтверджено за результатами роботи ЕГ, зокрема з аналізу ОП «Лісове господарство», відомостей самооцінювання, змісту освітніх компонентів ОП, навчального плану, зустрічами з гарантом ОП, НПП, здобувачами ВО.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі ОП «Лісове господарство» сформульовані і полягають у формуванні в здобувачів компетентностей для провадження професійної діяльності з використанням інноваційних технологій у сфері ведення лісового господарства, враховують основні тенденції розвитку лісового господарства та регіонального ринку праці. До ОП додані СК 13-15, які покликані забезпечувати вирішення проблем в контексті механізації лісгосподарського та лісозаготівельного виробництва. Належним чином забезпечено порядок формування та перегляд ОП «Лісове господарство» відповідно до вимог Положень ЛНТУ, що створює умови для удосконалення освітнього процесу за цією програмою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабких сторін та суттєвих недоліків не виявлено. До рекомендацій можна віднести пропозицію щодо уточнення академічних прав здобувачів ВО даної ОП не обмежуючи подальше навчання в магістратурі лише за спеціальністю 205 та суміжними спеціальностями. Опитування щодо вдосконалення ОП носить дещо загальний характер (зокрема по відношенню до роботодавців та випускників) і це призводить до формування пропозицій, які мають стосунок як і до ОП так, і до організації освітнього процесу в університеті загалом. В процесі проведення зустрічі з роботодавцями висловлювалися пропозиції з поглиблення фахової практичної підготовки здобувачів ВО.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Цілі ОП «Лісове господарство» зрозумілі, відповідають місії і кореспондуються із стратегічною метою розвитку університету, визначаються з урахуванням пропозицій і потреб стейкхолдерів, враховують тенденції розвитку спеціальності. Зміст і структура ОП забезпечує досягнення ПРН відповідно до чинного Стандарту вищої освіти України. ОП «Лісове господарство» та освітня діяльність за цією програмою відповідають визначеному критерію з рівнем відповідності В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОП відповідає вимогам чинного законодавства для відповідного рівня вищої освіти і складає 240 кредитів та відповідає Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство». За рахунок вибіркової складової формується 60 кредитів, що становить 25 % від загального обсягу підготовки здобувачів ВО за даною ОП та дозволяє забезпечити індивідуальну освітню траєкторію студента. Загальні дисципліни вільного вибору складають 20 кредитів, або 1/3 вибіркової компоненти, а професійні – 40 кредитів, або 2/3 вибіркової ОК, що відповідає Положенням ЛНТУ. 180 кредитів відводиться на ОК обов'язкової складової, з яких ОК загальної підготовки складають 66 кредитів, професійної підготовки - 114 кредити з яких 12 кредитів передбачено на практичну підготовку та 10 кредитів на виконання кваліфікаційної роботи бакалавра. Обов'язкові ОК загальної підготовки спрямовані на формування загальних компетентностей ОП та є базовими для засвоєння ОК професійної підготовки. ОК професійного циклу спрямовані на формування фахових компетентностей, що відповідає вимогам предметної області спеціальності. Обов'язкові ОК забезпечують досягнення програмних результатів навчання, а вибіркова складова ОП підсилює деякі з них. Обсяги освітніх компонент становлять мінімум 3 кредити ЄКТС, кількість навчальних дисциплін не перевищує 12 на навчальний рік, що передбачено внутрішніми Положеннями ЛНТУ (Про організацію освітнього процесу https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/no582_polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_protokol_no10_vid_25.06.2020_r_compressed-szhatyy.pdf; Про навчальний план підготовки здобувачів ВО <https://drive.google.com/file/d/1OWXVPwzlgBgixwNU6eJsKTO-HxA87q55/view>). Розподіл ОП по курсах та семестрах складає відповідно по 60 та по 30 кредитів. Разом з тим слід зазначити, що ОК 30. Фізична культура, яка зазначена в навчальному плані, як позакредитна дисципліна відповідно до Положення ЛНТУ про організацію освітнього процесу https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/no582_polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_protokol_no10_vid_25.06.2020_r_compressed-szhatyy.pdf, з врахуванням інформації отриманої під час зустрічі від завідувачки НМВ Корецької Н.І., про те, що заняття відбуваються у форматі секцій може бути переведена у вибіркову складову ОП.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Розглянувши освітню програму експертна група відзначає, що в цілому зміст ОП має чітку структуру, а освітні компоненти являють собою логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти цілей та програмних результатів навчання за представленою освітньою програмою. ОП включає всі основні необхідні реквізити, а саме: кваліфікацію, опис предметної області, перелік компетентностей випускника, програмні результати навчання, перелік ОК, структурно-логічну схему послідовності викладання дисциплін, форми підсумкового контролю, матриці зв'язків між дисциплінами та компетентностями. Аналіз структурно-логічної схеми

та матриць відповідності засвідчує досяжність загальних та фахових компетентностей при реалізації ОП. Назви та зміст освітніх компонент є коректними та відображають наповненість фахової складової ОП, що підтверджується аналізом представлених робочих програм обов'язкових ОК та силабусів вибіркових ОК (https://drive.google.com/drive/u/4/folders/1QCgTGXCvYg-GHxuzeiQyX7CBLM5_r1Ym). ЕГ відзначає, що за рекомендаціями акредитаційної експертизи у 2021 році додано окремі теми з лісового насінництва та розсадництва до ОК 18. "Лісові культури", виробнича практика складає 6 кредитів, змінено послідовність викладання окремих дисциплін: ОК 13. ОК 14. "Лісова геодезія" (2 семестр), "Лісова біометрія" (3 семестр), ОК 18. "Лісові культури" (5,6 семестр), ОК 23. "Механізація лісгосподарських робіт" (4 семестр), ОК 24. "Технологія та технологічне обладнання лісозаготівлі" (7 семестр), що дало можливість врегулювати структурно-логічну схему ОК та сприяти кращому досягненню ПРН за ОП.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

На думку експертної групи, зміст ОП за переліком ОК відповідає предметній області спеціальності "Лісове господарство" першого (бакалаврського) рівня ВО. Зазначені в ОП та НП дисципліни повністю відповідають об'єктам вивчення спеціальності. Також інтерв'ювання гаранта ОП, НПП засвідчує зв'язок спеціальності з обов'язковими компонентами, зокрема О К12. "Лісове ґрунтознавство", ОК 14. "Лісова геодезія", ОК 15. "Дендрологія", ОК 16. "Лісомисливська справа", ОК 18. "Лісові культури", ОК 19. "Лісівництво", ОК 21. "Лісова таксація", ОК 25. "Лісова меліорація", ОК 26. "Лісовпорядкування", які за своїм змістом мають безпосередній зв'язок із галуззю лісового господарства. В результаті аналізу освітніх компонент ОП було виявлено, що загалом в процесі навчання здобувачі ВО набувають всі необхідні компетентності. Зокрема, представлені матриці взаємозв'язків між освітніми компонентами підтверджують набуття всіх загальних та фахових компетентностей при вивченні обов'язкових ОК. ОП передбачає теоретичну та практичну складову навчання. До практичної підготовки входять виробнича та переддипломна практики загальним обсягом 12 кредитів ЄКТС.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії (ІОТ) студентами забезпечується можливістю навчання за індивідуальним навчальним планом, що регламентується Положеннями ЛНТУ: Про організацію освітнього процесу <https://drive.google.com/file/d/1kceYIjdPfoMXBgJdFiP2cqXE6Fjbuvo/view?usp=sharing>; Про індивідуальний навчальний план здобувача <https://drive.google.com/file/d/16FNHxUK2pd2e5kiqeJhwmoa-RLLjNQ7C/view?usp=sharing>; Про організацію вибору навчальних дисциплін https://drive.google.com/file/d/1Whu_JrooRvhMYTnYhVxqpzjvOfZ75d-z/view?usp=sharing; Про навчальний план підготовки здобувачів ВО <https://drive.google.com/file/d/1OWXVPwzlgBgixwNU6eJsKTO-HxA87q55/view?usp=sharing>. Розглянуті положення надають можливість студенту отримувати знання з різних джерел, поєднувати навчання та індивідуальний практичний досвід, а також самостійно обирати вибіркові дисципліни ОП. В ОП передбачена можливість для формування ІОТ безпосередньо студентом шляхом обрання вибіркових дисциплін (60 кредитів ЄКТС); вибору бази для проходження практик; вільного вибору тематики кваліфікаційної роботи. Результати анкетування здобувачів ВО (https://drive.google.com/file/d/1W4O4BX7YmE6K6r0zP_9WSDnKdeVNx9h/view) свідчать, що 100 % студентів підтверджують можливість індивідуального вибору навчальних дисциплін. Вибір дисциплін здобувачами здійснюється самостійно шляхом записування на дисципліну до певного строку, в умовах карантинних обмежень це відбувається дистанційно із застосування google-форм. Під час інтерв'ювання здобувачі ВО підтвердили, що вони обізнані з процедурами вибору навчальних дисциплін і обирають їх самостійно з двох переліків: 1-й – загальні дисципліни (по дві у 3 та 4 семестрі); 2-й – професійні дисципліни (по дві в 5-8 семестрі). Каталог дисциплін загальної вибіркової складової розміщено на сайті (https://drive.google.com/file/d/14mJdG7vn_ag9icr2wVvSfooSt6P1CQ7F/edit) у якому представлені вибіркові дисципліни для 3-х рівнів здобування освіти, також в загальному доступі розміщений каталог ОК професійної вибіркової складової ОП. Здобувачі можуть ознайомитися з силабусами до цих ОК на сайті (<https://drive.google.com/file/d/1HNA9O6VBgXKqJeNXclfniS5r1QDH2C57/view>). Дисципліна вважається обраною, якщо кількість здобувачів вищої освіти, які обрали ОК є не меншою за встановлену в університеті нормативну кількість здобувачів при формуванні груп для вивчення таких дисциплін (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/vityag_z_protokolu_no12.docx.pdf). ЕГ з'ясовано, що нормативна кількість студентів у групі встановлюється Рішенням вченої ради та складає 15 осіб на 2021/22 н.р. ІОТ відображується в індивідуальному плані здобувача ВО (прикладі індивідуальних планів https://drive.google.com/drive/folders/1an3_of_MLmmCK3nvAdznVEKu27FHNb7Q). ЕГ дійшло висновку, що структура ОП передбачає формування ІОТ, зокрема через вибір навчальних дисциплін (у тому числі з інших ОП) у обсязі, передбаченому законодавством; здобувачі ВО обізнані з процедурами формування ІОТ.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Освітня програма та навчальний план передбачають проведення двох видів практики: виробничої практики та переддипломної практики. Загальний обсяг практичного навчання згідно ОП та НП становить 12 кредитів ЄКТС. Практичне навчання університеті регулюється «Положенням про практичну підготовку здобувачів ВО» (https://drive.google.com/file/d/18DBHP_j7M_X3cuL784zqvJhqJ-coZGfq/view?usp=sharing), яке містить загальні рекомендації для більшості спеціальностей. Продемонстровані угоди про співпрацю та проведення практичного навчання із 5 вітчизняними та 2 закордонними організаціями. Проходження виробничої та переддипломної практики регламентуються методичними рекомендаціями, які містять інформацію про зміст завдань, основні етапи, форми звітності. ЕГ були представлені звіти з практичної підготовки (https://drive.google.com/drive/folders/1eVMxfiyvXXeGjls_QjRL8G_qtUFtm4zy), що засвідчують належний рівень освоєння даної ОК. Базами для проходження практик є державні підприємства лісового господарства, що підпорядковуються Волинському обласному управлінню лісового та мисливського господарства, а також природоохоронні установи, організації області (Шацький НПП, НПП «Цуманська пуця»). Факт проведення навчальних та виробничих практик був підтверджений представниками цих підприємств на особистій зустрічі зі стейкхолдерами. Задоволеність практичною підготовкою та часте проведення практичних занять на лісівничих об'єктах була підтверджена студентами та випускниками ОП під час інтерв'ювання. ЕГ засвідчує, що ОП та НП передбачають практичну підготовку здобувачів ВО, яка дозволяє здобути професійні компетентності даної спеціальності. Також ЕГ відзначає, що за рекомендаціями акредитаційної експертизи у 2021 році, фаховий тренінг (6 семестр, 4 кредити) замінено на виробничу практику (6 семестр, 6 кредитів), але частково було проігноровано введення до НП навчальних практик на першому та другому курсах з метою поглиблення знань та закріплення навичок дисциплін професійної підготовки. За інформацією отриманою від декана факультету Кірчука Р.В., гаранта ОП Волянського В.О., НПП, які забезпечують викладання таких ОК (Ботаніка, Лісова геодезія, Лісівництво, Лісомисливська справа, Механізація лісогосподарських робіт) елементи практичної підготовки реалізуються через виконання КППЗ (комплексне практичне індивідуальне завдання) на які відводиться по 1,5 кредита у кожному семестрі на першому та другому курсі навчання.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ЕГ аналітично встановлено, що зміст ОП, навчальний план, програми навчальних дисциплін, форми та методи проведення навчальних занять, а також їх тематика забезпечують набуття здобувачами ВО необхідних соціальних навичок (Soft Skills). Зокрема, такі навички можуть отримуватися при вивченні дисциплін «Українська мова за професійним спрямуванням» (ПРН 1, ПРН 3, ПРН4), «Іноземна мова за професійним спрямуванням» (ПРН 2 - ПРН4), «Правові та соціальні студії» (ПРН 1, ПРН 2, ПРН4, ПРН 7, ПРН 13), «Основи наукових досліджень» (ПРН 2 - ПРН4), «БЖД та основи охорони праці» (ПРН 2, ПРН 3, ПРН 16). Перераховані ОК здатні формувати навички міжособистісної комунікації, громадянської позиції та патріотизму, прагнути до самоорганізації та самоосвіти, проводити пошук і аналізувати отриману інформацію, критично мислити, етичної відповідальності та академічної доброчесності, співпраці в колективі, організувати результативні та безпечні умови праці. Під час інтерв'ювання фокус-груп ЕГ відмітила, що формування навичок soft skills забезпечується під час проходження практичної підготовки, екскурсій та інших видів занять на профільних підприємствах регіону.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній. Перелік професій, наведений у ОП відповідає галузі лісового господарства.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Навчальний план сформовано відповідно до ОП і Стандарту освіти та затверджений Вченими радами факультету та університету загальний обсяг становить 240 кредитів ЄКТС. Відповідно до «Положенням про організацію освітнього процесу» (<https://drive.google.com/file/d/1kcelYIjdPfoMxBvgJdFiP2cqXE6Fjbuvo/view?usp=sharing>), передбачається проведення навчальних занять, практичної підготовки, самостійної роботи та контрольних заходів. Навчальне навантаження повного навчального року відповідає 60 кредитам ЄКТС. Курсових робіт за весь період навчання три з ОК професійної підготовки «Дендрологія», «Лісова таксація» та «Лісові культури». Кількість навчальних дисциплін у одному навчальному році не повинно перевищувати 12, а кількість екзаменів та заліків за семестр не має перевищувати 6, за вимогами університету. Всі наведені показники дотримані при складанні навчального плану. Аудиторна робота студентів для першого (бакалаврського) рівня ВО має становити 33-50% загального навчального часу студента. Згідно з поданим НП аудиторне навантаження становить 45,7 % від загального обсягу годин, що відповідає нормативу. В структурі аудиторних годин переважають практичні та лабораторні заняття, які становлять 55% від загального аудиторного навантаження. Розподіл навчального навантаження по курсах та семестрах становить: 1-й курс – 30 і 30 годин/тиждень; 2-й – 28 і 28 годин/тиждень; 3-й – 26 і 22 годин/тиждень; 4-й 24 і 24 годин/тиждень, що свідчить про відсутність надмірного навантаження здобувачів вищої освіти. Під час інтерв'ювання здобувачі денної форми навчання підтвердили, що обсяг ОП відповідає їх фактичному навантаженню та засвідчили достатність часу на самостійну роботу. Анкетування студентів

(<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39066>) показало, що повністю задоволені якістю організації освітнього процесу 33,3 % респондентів, методичним забезпеченням – 47,6%, якістю викладання 66,7%. Під час зустрічей із роботодавцями, здобувачами та випускниками було підтверджено доцільність збільшення практичної складової в освітньому процесі. ЕГ встановила, що сумарна тривалість сесій (разом із настановчою сесією) для студентів заочної форми навчання становить по 40 днів на 1-му та 2-му курсі (норматив 30 днів) та по 50 днів на 3-му та 4-му курсі (норматив 40 днів), що не відповідає вимогам Положення про організацію освітнього процесу. Під час зустрічі у фокус-групі завідувач НМВ Корецька Н.І. зазначила, що здобувачі заочної форми навчаються виключно дистанційно, але це не завадить врегулювати тривалість сесій у навчальному плані.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Навчання за дуальною освітою на даній ОП не проводиться. Разом з тим в університеті розроблено Положення про дуальну форму здобуття ВО https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/no660_polozhennya_pro_dualnu_formu_osviti_v_luckomu_ntu_protokol_no10_vid_27.04.2021.pdf.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг освітньої програми та окремих ОК, відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для бакалаврського рівня вищої освіти, зміст освітньої програми задовольняє предметну область спеціальності, має чітку структуру, освітні компоненти в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання в тому числі соціальних навичок (Soft Skills). Перегляд освітньої програми відповідно до рекомендацій ЕГ, яка проводила акредитаційну експертизу у 2021 р., в частині удосконалення логічної послідовності ОК, розширення змісту окремих дисциплін, збільшення обсягу практичної підготовки, надав можливість здобувачам вищої освіти підсилити набуття фахових компетентностей.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

ЕГ суттєвих недоліків не виявлено. До слабких сторін слід віднести: тривалість сесій в НП заочної форми навчання не відповідає чинному Положенню про організацію освітнього процесу в частині перевищення загальної їх тривалості по курсах навчання; ОК 30. Фізична культура, яка зазначена в НП, як позакредитна дисципліна повинна бути переведена до обов'язкової, або вибіркової складової ОП, або вилучена з НП з належним обґрунтуванням. ЕГ також рекомендує: переглянути послідовність викладання вибіркової дисципліни зважаючи на їх пререквізити, рекомендує обирати з певного блоку з розбивкою по семестрах з врахуванням послідовності вивчення; в ЗВО існує нормування мінімальної кількості студентів у групі для вивчення вибіркової ОК, що, на думку ЕГ, може знизити якість формування ІОТ; зважаючи на тісну співпрацю із роботодавцями розглянути можливість запровадження дуальної форми освіти.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ЕГ вважає, що зміст освітньої програми дає можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання за ОП «Лісове господарство». Освітня діяльність за цією програмою відповідає Критерію 2 з недоліками, що не є суттєвими, і зазначені при аналізі відповідних пунктів звіту.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому для здобуття вищої освіти у ЛНТУ за ОП «Лісове господарство» передбачають терміни, порядок прийому заяв та документів, проведення конкурсу та строків зарахування, що висвітлено на сайті ЗВО (<https://www.lutsk-ntu.com.ua/uk/normativni-dokumenti>). Прийом на навчання за ОП «Лісове господарство» здійснюється згідно представлених правил, які є структурованими, чіткими та зрозумілими для абітурієнтів, а також не містять дискримінаційних положень. Також на сайті університету у вкладці «Абітурієнт» можна знайти всю інформацію щодо вступу для випускників шкіл та коледжів. Окрім того, спеціальність 205 «Лісове господарство» включена до переліку спеціальностей, яким надається особлива підтримка (додаток 1 Правил прийому).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

На сайті університету у вкладці «Абітурієнт» наведено чіткі правила до особливостей прийому за ОП «Лісове господарство», сформовано перелік конкурсних предметів та сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання для вступу на ОП. Для вступу на спеціальність «Лісове господарство» надається особлива підтримка держави, також враховується галузевий, регіональний та сільський коефіцієнти. Згідно правил прийому передбачено вступ на базі ОКР молодшого спеціаліста на навчальний план за скороченим терміном навчання (180 кредитів). У 2021 році вступ проводиться на основі фахового іспиту та сертифікатів ЗНО з української мови та математики. Програма вступних випробувань розміщена на сайті ЗВО (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/programa_fahovogo_vstupnogo_viprobuvannya_bakalavr_lisove_gospodarstvo_2021.pdf). Комплексний екзамен включає питання з дисциплін фахового спрямування, що вивчаються на відповідному кваліфікаційному рівні. Для абітурієнтів, що вступають на скорочений термін навчання формується окрема конкурсна пропозиція. У результаті аналізу Правил прийому, інтерв'ювання відповідального секретаря приймальної комісії, гаранта та здобувачів ЕГ пересвідчилася, що положення Правил прийому обговорюються зацікавленими сторонами, формується програма фахових вступних випробувань, яка періодично змінюється і враховує особливості підготовки на ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, регулюються такими нормативними документами ЗВО: розділом 10 «Трансфер кредитів та визнання результатів формальної та неформальної освіти» Положення про організацію освітнього процесу (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/no582_polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_protokol_no10_vid_25.06.2020_r_compressed-szhaty.pdf); Положення про неформальну і інформальну освіту (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/sites/default/files/files13/polozhennya_pro_neformalnu_ta_informalnu_osvitu_u_luckom_u_ntu.pdf); Положенням про порядок перезарахування результатів навчання за кордоном у ЛНТУ (<https://drive.google.com/file/d/1w-ALVAHW5c6Y7aM2RAyALNSH5NhmtOg4/view>). Наведені нормативні документи встановлюють чіткі й зрозумілі правила академічної мобільності та перезарахування дисциплін, що отримані в інших ЗВО. У результаті інтерв'ювання здобувачів ЕГ пересвідчилася, що вони ознайомлені з цими правилами та при необхідності знають, де їх можна знайти. Прикладів зарахування результатів навчання після програм академічної мобільності здобувачами ОП «Лісове господарство» на час акредитації не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регламентуються відповідним Положенням про неформальну та інформальну освіту у Луцькому національному технічному університеті (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/sites/default/files/files13/polozhennya_pro_neformalnu_ta_informalnu_osvitu_u_luckom_u_ntu.pdf). Визнання результатів неформальної освіти за даним положенням обмежуються 25 % від обсягу конкретної ОП. Положення є чіткими та зрозумілими та поширюється на здобувачів всіх освітніх рівнів. За процедурою здобувач звертається із заявою до декана факультету, далі створюється комісія, яка визначає можливість визнання, строки та форми проведення атестації для визнання результатів навчання набутих у неформальній освіті. Згідно Положення комісія може прийняти наступні рішення: повне зарахування, коли вивчена дисципліна співпадає із запланованими результатами навчання (компетентностями), або за несуттєвих відмінностей; часткове зарахування, коли за деякими темами необхідно додатково проводити переатестацію, або відмову у зарахуванні результатів неформальної освіти. Прикладів визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, на даній ОП не було. Під час інтерв'ювання здобувачів ВО було встановлено, що вони обізнані щодо можливості перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, наприклад, при отриманні сертифіката з іноземної мови.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Наявність чітких і зрозумілих правил для вступу на навчання, які враховують особливості ОП. Наявність відкритого публічного доступу до документів університету, що регулюють доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО України та закордонних ЗВО. Сприятливі умови для ліквідації академічної різниці під час участі в програмах академічної мобільності. Програма фахового вступного іспиту для здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр» на базі Молодший спеціаліст та Фаховий молодший бакалавр знаходяться у відкритому доступі на сайті ЗВО та щорічно оновлюється. Позитивною практикою є можливість абітурієнтам подати заяву через освітні центри «Крим-Україна, Донбас-Україна», що розміщено на сторінці ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

На даній ОП немає наразі прикладів академічної мобільності студентів чи здобуття неформальної освіти, що обмежує можливість пересвідчитися експертній групі у дієвості наявних положень. Рекомендується заохочувати студентів до програм обміну з міжнародними та вітчизняними ЗВО, а також популяризувати неформальну освіту.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Правила прийому на ОП є чіткими та зрозумілими, на сайті добре структуровані з виокремленням додатків до них. Для вступу на спеціальність «Лісове господарство» надається особлива підтримка, також враховується галузевий, регіональний та сільський коефіцієнти. Визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО та в результаті неформальної освіти передбачено відповідними положеннями. Результати аналізу програми вступних випробувань, Правил прийому та визнання результатів навчання дають підстави вважати, що Критерій 3 відповідає встановленим вимогам рівня В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання визначені у Положенні про організацію освітнього процесу (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/no582_polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_protokol_no10_vid_25.06.2020_r._compressed-szhatyy.pdf). Під час аналізу звіту самооцінки та особистої бесіди з гарантом та НПП експертами з'ясовано, що система форм та методів навчання побудована за принципом активної та безпосередньої участі викладача і студента. ПРН на ОП досягаються з використанням очної (денної) та заочної форм навчання. Форми і методи навчання та викладання НПП вибирають в залежності від дисципліни. Відповідно до Положення освітній процес передбачає використання лекцій, лабораторних і практичних занять, самостійної роботи, комплексне практичне індивідуальне завдання, індивідуальні заняття під керівництвом викладача, курсову роботу, практичну підготовку та виконання кваліфікаційної роботи бакалавра. Дотримання принципів академічної свободи реалізується через можливість вільного вибору здобувачами дисциплін, баз практики, тем курсових та кваліфікаційних робіт. Відповідно до змісту ОК викладачі розробляють робочі програми навчальних дисциплін та syllabus. Також в університеті функціонує власний навчальний портал на базі платформи Moodle, на якому в кожного студента є доступ за власними логінами і паролями. Під час карантину додатково матеріали навчальних дисциплін також розміщуються у Zoom, Google Meet, групах Viber, YouTube, використовуються особисті електронні пошти. Для зручності дистанційного навчання деякими викладачами використовуються власні відеолекції. У ході зустрічей здобувачі ВО та НПП підтвердили використання різних методів і прийомів навчання, проведення занять у польових умовах із виїздами, зокрема до лісівничого молодіжного центру (ботанічний заказник «Воротнів»), ДП «Звірівське ЛМГ», ДП «Волинський селекційно-насіньний центр», у форматі круглих столів і наукових доповідей. Учасники фокус-групи підтвердили проведення опитування щодо задоволеності здобувачів ВО формами і методами навчання.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Цілі, зміст, програмні результати навчання, критерії оцінювання містяться у робочих програмах навчальних дисциплін та силабусах до них. У ході зустрічей з фокус групами здобувачі ВО повідомили, що з метою і завданнями, компетентностями та ПРН, які формуються при вивченні певної ОК, можуть ознайомитися на сайті кафедри (<https://drive.google.com/drive/folders/1yOghvIfNlgjaiR8CsuPMJfITwCWWkkE>), на сторінці певного електронного навчального курсу на платформі Moodle, а також зі змістом, формами, порядком та критеріями оцінювання їх знайомлять викладачі на першому занятті з кожної дисципліни. Також в університеті є електронний репозитарій, де розміщено навчальну та наукову літературу. Здобувачі повідомили, що окрім рекомендованих тем кваліфікаційних робіт розміщених на сайті вони можуть пропонувати власні, котрі найбільше відповідають їх інтересам. З метою покращення ОП серед здобувачів проводили анкетування стосовно задоволеності наповнення інформацією дисциплін та методів викладання, із опитаних 97,5% повністю задоволені проінформованістю, інші задоволені частково. 97,5% респондентів зазначають, що правила проведення контрольних заходів є зрозумілими. Отже, переважна більшість учасників освітнього процесу своєчасно отримують інформацію стосовно цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку і критеріїв оцінювання відповідних дисциплін. Навчальні програми ОК містять всю необхідну інформацію щодо форм контролю та системи оцінювання знань студента протягом періоду навчання.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ЕГ встановлено, що в університеті розроблено ряд положень, які регламентують поєднання освітнього процесу з науковими дослідженнями. Зокрема, «Положення про наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених ЛНТУ», «Положення про студентський науковий гурток» (https://lutskntu.com.ua/sites/default/files/files12/no568_polozhennya_pro_studentskiy_naukoviy_gurtok_u_luckomu_ntu_protokol_no10_vid_25.06.2020_r.pdf). Для успішної організації навчального процесу за відповідною ОП важливим є поєднання навчання і досліджень. Практичні/лабораторні заняття проводяться у спеціалізованих лабораторіях, дендрарії ЛНТУ, парках Луцька та на базі лісгосподарських та лісомисливських підприємств. З метою формування у здобувачів ВО комплексу компетентностей щодо принципів, форм і методів проведення наукових досліджень, формування вмінь та навичок з організації, планування та виконання наукових і науково-прикладних досліджень викладається ОК 11. «Основи наукових досліджень» (блоку обов'язкових компонент загальної підготовки). На кафедрі лісового господарства здобувачі ВО залучаються до науково-дослідної роботи в гуртках (<https://lutskntu.com.ua/sites/default/files/files12/nkz.jpg>), беруть участь у наукових конференціях, інтелектуально-спортивних змаганнях професійного спрямування Forestri quest, що було підтверджено в бесіді зі студентами, НПП, гарантом ОП. В університеті видається «Студентський науковий вісник», де здобувачі ВО публікують результати своїх досліджень (<https://drive.google.com/file/d/1goxREEIf17lPViRjISJmcXAqqaCZHT7/view>). Прикладом залучення НПП та здобувачів ВО даної ОП є виконання прикладного дослідження на тему «Дослідження роботи рулонного прес-підбирача рослинних матеріалів Під керівництвом Толстушко Н.О.» (https://drive.google.com/drive/folders/1loQMxoj_uY8wHVFqLCqjMeEBHOz4sVlW). Також під час інтерв'ювання здобувачів ВО та НПП було підтверджено функціонування наукових гуртків та студентського навчально-науково-виробничого бюро «Лістех». Отже, у ЛНТУ забезпечується поєднання навчання і досліджень, зокрема під час реалізації ОП, що акредитується.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Керуючись вимогами «Положенням про організацію освітнього процесу» НПП кафедри оновлюють зміст навчальних дисциплін враховуючи сучасні досягнення науки і освіти, приймаючи участь у різних міжнародних та всеукраїнських конференціях, а також використовують результати власних наукових досліджень. Під час зустрічі з академічним персоналом встановлено, що ОК за спеціальністю «Лісове господарство» переглядаються щороку, наповнюються оновленим матеріалом враховуючи побажання стейкхолдерів та потреб ринку праці. Для наповнення змісту ОК користуються новітніми результатами вітчизняних та закордонних наукових досліджень. Зі слів гаранта ОП пропозиції щодо оновлення змісту ОК розглядаються на засіданні кафедри. Результати наукових досліджень, стажування та підвищення кваліфікації сприяють оновленню ОК. Зокрема, викладачі які забезпечують освітній процес за спеціальністю 205 «Лісове господарство» мали можливість пройти стажування у Волинському обласному управлінні лісового та мисливського господарства (доц. Дацюк Л.М., доц. Толстушко Н.О.), у НЛТУ України (доц. Волянський В.О., доц. Ковальчук Н.П.), Вебінар "Innovative forms of modern education on the example of Google meet, Google classroom platforms" (Шимчук Ю.П.) (https://drive.google.com/drive/folders/16RVg1YYX1QFDxYDgQoiZQ_oSGBu66Mwy). Важливе значення для наповнення ОК має вільний доступ до наукометричних баз Scopus та Web of Science.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

В рамках міжнародного співробітництва розроблена Стратегія інтернаціоналізації ЛНТУ» (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/files12/strategiya_internacionalizaciyi_luckogo_ntu_na_period_2021-2025_rr_protokol_no6_vid_24.12.2020_r_.pdf) та «Положення про міжнародну академічну мобільність учасників освітнього процесу в ЛНТУ» (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_mobilnist.pdf), які передбачають розширення академічної та наукової співпраці з іноземними освітніми і науковими закладами, організацію академічної мобільності, стажування, підвищення кваліфікації викладачів і студентів за кордоном. В університеті заключено значну кількість міжнародних договорів про співпрацю однак лише окремі реалізуються на даній ОП (Лодзький технічний університет (Республіка Польща), Люблінський технічний університет (Республіка Польща), Політехнічний інститут, м. Браганса (Португалія). У 2018 р. доцент кафедри Толстущко Н.О. пройшла стажування у Люблінській політехніці, (м. Люблін, Республіка Польща). В університеті функціонує освітня програма Erasmus + (<https://lutsk-ntu.com.ua/uk/erasmus>) проте вона теж не має реалізації на ОП Лісове господарство. Здобувачі освіти за ОП «Лісове господарство» та НПП мають вільний доступ до міжнародної наукометричної бази даних Scopus, Web of Science. Наведене вище було підтверджено і при аналізі відомостей самооцінювання, і під час зустрічей в фокус групах, зокрема проректором з науково-педагогічної роботи та партнерства Ковальчук Н.В., начальником відділу міжнародних зв'язків Корнейко Т.О., деканом факультету аграрних технологій та екології Кірчук Р.В. та його заступником з партнерства Мерленко І.М., директоркою бібліотеки Бакуменко С.С. Під час інтерв'ювання здобувачі ВО повідомили, що вони обізнані з можливостями академічної мобільності.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

До сильних сторін даного критерію слід віднести наступне: наявність власного навчального порталу на базі платформи Moodle, на якому в кожного студента є доступ за власними логінами та паролями; наявність електронного репозитарію з розміщеною навчальною та науковою літературою; наявність ініціативної наукової теми на кафедрі лісового господарства; наявність значної кількості договорів про міжнародну співпрацю в університеті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

До слабких сторін слід віднести: недостатнє залучення студентів до наукових досліджень кафедри; студенти ОП не залучені до навчальної міжнародної мобільності. ЕГ рекомендує: активізувати міжнародну співпрацю за ОП, зокрема в розрізі обміну студентами; інтенсифікувати наукову роботу кафедри, в тому числі із залученням здобувачів ВО.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

В університеті існує система надання своєчасної та достовірної інформації щодо порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів доступними та зрозумілими засобами, що підтверджено здобувачами освіти під час анкетування. Дотримання принципів академічної свободи реалізоване через можливість вільного вибору дисциплін, тем випускних робіт та баз для виробничої практики, що також було підтверджено на зустрічі з викладачами та студентами. ЗВО надає можливості здобувачам поєднувати навчання і наукові дослідження, хоча наукова активність здобувачів за цієї ОП є низькою. Серед викладачів прикладом інтернаціоналізації є участь в міжнародних стажуваннях, вебінарах, конференціях. Отже, освітня програма «Лісове господарство» відповідає вимогам Критерію 4, а слабкі сторони не є суттєвими.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Оцінювання здобувачів та проведення контрольних заходів регламентується Положенням про організацію освітнього процесу (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/no582_polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_protokol_no10_vid_25.06.2020_r_compressed-szhatyy.pdf); Положенням про організацію роботи екзаменаційної комісії з проведення атестації здобувачів вищої освіти у Луцькому НТУ (<https://drive.google.com/file/d/1zn9ViHIUakjY4IwtuqtMkT3cYDRRHaTl/view>); Положенням про практичну підготовку здобувачів ВО (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/no659_polozhennya_pro_praktichnu_pidgotovku_zdobuvachiv_vishchoyi_osviti_u_luc_komu_ntu_protokol_no10_vid_27.04.2021.pdf). Під час навчального процесу застосовуються поточний, модульний, підсумковий вид контролю та атестація. Контроль може здійснюватися як і в усному, так і в письмовому вигляді. З видами та формами контрольних заходів, критеріями оцінювання здобувачів ознайомлюють викладачі на початку вивчення дисципліни, а також вони прописані у робочих програмах та силабусах відповідних дисциплін, які наявні в системі Moodle, та є у відкритому доступі для ознайомлення на сайті кафедри (<https://drive.google.com/drive/folders/1yOghvIfNigjaiR8CsuPMJfTTwCWWkkE>). Під час інтерв'ювання науково-педагогічного персоналу та здобувачів вищої освіти було з'ясовано, що на початку вивчення усіх дисциплін ОП «Лісове господарство» викладачі доводять до відома здобувачів вищої освіти систему оцінювання, а також акцентують увагу здобувача на розміщенні лекційного матеріалу, практичних робіт, а також тестових завдань на сторінці дисципліни через «Особистий кабінет» в Навчальній платформі Moodle (<https://mdl.lntu.edu.ua/>). Також під час інтерв'ювання ЕГ встановила, що здобувачі використовували Навчальну платформу Moodle під час дистанційного навчання, в період карантинних умов. Для якісного забезпечення освітнього процесу НПП використовували додаткові системи Zoom, Google Meet, YouTube, Viber. Під час інтерв'ювання здобувачі підтвердили, що для них критерії оцінювання загалом є чіткими та зрозумілими. Також ЕГ ознайомилася із результатами анкетування студентів щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень та якості викладання. (https://drive.google.com/file/d/1W4O4BX7JYmE6K6ro3P_9WSDnKdeVNx9h/view?usp=sharing, https://lutskntu.com.ua/sites/default/files/sites/default/files/files12/rezultati_opituvannya_zdobuvachiv_vishchoyi_osviti_shchodo_akosti_osviti.pdf), відповідно до наведених результатів здобувачам вищої освіти за ОП «Лісове господарство» критерії оцінювання є зрозумілими.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Згідно Стандарту ВО спеціальності 205 «Лісове господарство» для першого (бакалаврського) рівня ВО форма атестації здобувачів ВО передбачена у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Під час інтерв'ювання академічного персоналу з'ясовано, що атестація здобувачів за спеціальністю 205 «Лісове господарство», ступеня бакалавр відбувається згідно Положенням про організацію освітнього процесу (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/no582_polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_protokol_no10_vid_25.06.2020_r_compressed-szhatyy.pdf) та Положенням про організацію роботи екзаменаційної комісії з проведення атестації здобувачів вищої освіти у Луцькому національному технічному університеті (<https://drive.google.com/file/d/1zn9ViHIUakjY4IwtuqtMkT3cYDRRHaTl/view>). Згідно чинних документів атестація проводиться у вигляді захисту випускної кваліфікаційної роботи. Відповідно до Положення про протидію та запобігання академічного плагіату у кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти у Луцькому національному технічному університеті (<https://drive.google.com/file/d/1sccGapJTUcwFETLHsiSIQkGLGUigEHZ/view>) проводиться перевірка на плагіат за допомогою сервісу «UNICHECK» компанії ТОВ «Антиплагіат». Питання перевірки кваліфікаційних робіт підтверджено під час зустрічі з академічним персоналом. На запит ЕГ було представлено приклад звіту UNICHECK випускової роботи. Слід відзначити, що при інтерв'юванні ЕГ здобувачів освіти та випускників ОП «Лісове господарство», всі вони зазначили, що вільно обирають тематику кваліфікаційної роботи.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ході інтерв'ювання ЕГ із здобувачами вищої освіти пересвідчилились, що здобувачі обізнані з правилами проведення контрольних заходів, порядку оскарження результатів або повторного проходження курсу. Інформація про чіткі правила та процедури надаються у відповідних документах, які висвітлені на сайті Луцького національного технічного університету у відкритому доступі (<https://lutsk-ntu.com.ua/uk/normativno-pravovi-akti-z-akademichnoyi-dobrochesnosti>). Правила проведення, оскарження контрольних заходів регламентується Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти у Луцькому національному технічному університеті (<https://drive.google.com/file/d/1vrRvBrVGUCtiQpeOuBvqBJ86K6SBiHLo/view>). В університеті функціонує Комісія з етики та академічної доброчесності (<https://cutt.ly/NRM9n8s>). Запобігання конфлікту інтересів регулюється Кодексом честі Луцького НТУ (<https://www.lutsk-ntu.com.ua/uk/kodeks-chesti-luckogo-ntu>). Аби

уникнути необ'єктивності викладачів для усіх здобувачів існують єдині правила проведення, перездачі та оскарження контрольних заходів, також попередньо публікується розклад проведення екзаменаційної сесії. Випадків оскарження процедури і результатів контрольних заходів на ОП «Лісове господарство», що акредитується не було, це підтверджено під час інтерв'ювання із здобувачами та представниками студентського самоврядування, співробітниками університету. Проте ці процедури є документально врегульованими.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У Луцькому національному технічному університеті політика та процедури дотримання академічної доброчесності регламентуються Положенням про протидію та запобігання академічного плагіату у кваліфікаційних роботах/проектах здобувачів вищої освіти у ЛНТУ (<https://drive.google.com/file/d/1sccGapJTIUcwFETLHsiSIQkGLGUi9EHZ/view>); Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/sites/default/files/files12/no500_polozhennya_pro_komisiyu_z_pitan_etiki_ta_akademich_noyi_dobrochesnosti_v_luckomu_ntu_protokol_no9_vid_24.04.2018_r.pdf), Порядком проведення інструментальної перевірки на академічний плагіат текстів рукописів кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти (<https://drive.google.com/file/d/1yFL9boeATBBJhqM51p3tGi8Qa1rogdMW/view>). Під час інтерв'ювання здобувачі вищої освіти повідомили, що серед першокурсників до початку першої сесії поширюється буклет-календар «Правила академічної доброчесності першокурсника» (<http://lutsk-ntu.com.ua/uk/realizovani-proekti>), де правила доброчесності подані у формі річного календаря з використанням ігрового елемента pop-up (календар) та порадами доброчесності у ігровій формі. Окремо на сайті Луцького НТУ розміщені буклети, які детально інформують про академічну доброчесність (<https://drive.google.com/drive/u/2/folders/1JQV4V59sVkwUEsQ9myPre6OkPSc7FG7s>). Щорічно проводиться інформаційно-просвітницька кампанія серед студентів «Щеплення від плагіату» (<https://lutsk-ntu.com.ua/uk/realizovani-proekti>). Луцький НТУ є учасником проекту сприяння академічній доброчесності в Україні SAIUP, в рамках якого, регулярно проводяться зустрічі та тренінги з академічної доброчесності. (<https://lutsk-ntu.com.ua/uk/zahodi-provedeni-viddilom>), проводяться регулярні зустрічі зі здобувачами з питань запобігання академічному плагіату (<https://www.lutsk-ntu.com.ua/uk/realizovani-proekti>). У процесі інтерв'ювання з академічним персоналом та здобувачами вищої освіти ЕГ дізналась, що для виявлення та запобігання плагіату використовується програма UNICHECK. Університет щорічно оплачує ліцензії на використання онлайн-ресурсу. Інформація про застосування університетом даної програми висвітлена на офіційному сайті ЗВО (<https://www.lutsk-ntu.com.ua/uk/unicheck-servis-perevirki-na-akademichniy-plagiat>). Перевіряються кваліфікаційні роботи студентів (курсіві, бакалаврські) відповідно до Положенням про протидію та запобігання академічного плагіату у кваліфікаційних роботах/проектах здобувачів вищої освіти у ЛНТУ (<https://drive.google.com/file/d/1sccGapJTIUcwFETLHsiSIQkGLGUi9EHZ/view>). При виявленні низького відсотку оригінальності робіт – робота здобувача не допускається до захисту або відправляється на доопрацювання чи заміну завдання.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Критерії оцінювання знань студентів є чіткими і зрозумілими та, дозволяють з'ясувати, наскільки здобувач вищої освіти зміг досягти запланованих результатів навчання та перебувають у відкритому доступі. Для інформування студентів та викладачів, поліпшення навчального процесу у ЗВО впроваджена дистанційна платформа Moodle, кожен студент з першого курсу має свою корпоративну електронну скриньку. Академічна доброчесність на даній ОП є невід'ємною складовою освітнього процесу. У ЛНТУ проводиться на регулярній основі анонімне анкетування щодо рівня задоволеності здобувачів стосовно якості освітньої діяльності, також, студент може залишити свою реакцію з будь-якого приводу: 1) на сайті університету; 2) написати листа Ректору; 3) залишити своє звернення в «Скриньці довіри», що розміщена в кожному корпусі університету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

ЕГ рекомендує збільшити різноманітність заходів спрямованих на розуміння та дотримання академічної доброчесності, а також для розвинення навичок академічного письма для здобувачів вищої освіти. У наявних на сайті силабусах дисциплін занадто стисло описані питання оцінювання здобувачів та розподіл балів. Рекомендується розширити ці питання для зручності учасників освітнього процесу.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання отриманих знань здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють достовірно встановити досягнених результатів навчання. ЗВО сприяє забезпеченню академічної доброчесності через співпрацю із сервісами плагіату. Результати проведеного експертами аналізу контрольних заходів, оцінювання здобувачів ВО та дотримання академічної доброчесності дозволяють вважати, що Критерій 5 загалом відповідає встановленим вимогам рівня В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна та/або професійна кваліфікація НПП, що задіяні у реалізації ОПП «Лісове господарство», забезпечується їх досягненнями, що наведені в таблиці 2 відомостей самооцінювання. НПП, що забезпечують освітній процес за ОП «Лісове господарство» відповідають за своєю академічною та професійною кваліфікацією тим дисциплінам, що викладають. Узгодженістю із академічною кваліфікацією НПП ОПП «Лісове господарство» є професійна активність науково-педагогічних працівників згідно з чинними Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності (п. 30). Відбір науково-педагогічних працівників для реалізації ОП «Лісове господарство» регламентовано відповідним Положенням про порядок проведення конкурсу та призначенні на посади науково-педагогічних працівників (<https://drive.google.com/file/d/1jDoaX9NjmdvORevKWovVWLExWFZxuVW5J/view>). У положенні прописані відповідні умови для заміщення вакантних посад, зокрема наявність академічної та професійної кваліфікації відповідно до профілю кафедри та дисципліни, досвід роботи, напрям наукових досліджень та наявність стажування за профілем спеціальності. Зокрема, у 2021 в результаті конкурсного відбору, колектив кафедри був підсилений д.с.-г. наук, професором Мазепою В.Г., який викладає фахові ОК, а саме ОК16, ОК18, ОК19. Проаналізувавши дані з табл. 2 Відомостей про самооцінювання ЛНТУ експертна група встановила, що до реалізації освітньої програми залучено 18 науково-педагогічних працівників, які мають вищу освіту, наукові ступені і в середньому по 7 пунктів, визначених п.30 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Всі НПП залучені до викладання ОК за ОП «Лісове господарство» оновили у 2020-2021 роках науково-методичний доробок, який відповідає ОК, пройшли стажування і підвищення кваліфікації. Зокрема, НПП регулярно проходять стажування у Волинському обласному управлінні лісового та мисливського господарства, у 2020-2021 роках стажування пройшли доценти кафедри Дацюк Л.М., Толстушко Н.О., доцент Толстушко Н.О. пройшла закордонне стажування у Люблінській політехніці, м. Люблін, Республіка Польща (<https://drive.google.com/drive/folders/1eUHALuv7XxeFfN2AvPw9G3cHhJwyvw2u?usp=sharing>), яка забезпечує ОК24. Викладач випускової кафедри доцент Герасимчук О.П. у 2020 році здобув другу вищу освіту – магістр лісового господарства, та залучений до викладання ОК13, ОК14, ОК23. Доцент Волянський В.О. (ОК12, ОК21, ОК25, ОК26), проф. Мазепа В.Г., доцент Ковальчук Н.П. (ОК6, ОК15, ОК17, ОК20), мають вищу освіту та/або науковий ступінь зі спеціальностей лісівничого профілю, займаються науковою роботою лісівничого спрямування. В сукупності, це забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання і підтверджує спроможність якісно викладати ОК, котрі вони забезпечують.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

За наведеними в звіті самоаналізу відомостями та на основі аналізу нормативної бази ЗВО, ЕГ відзначає, що конкурсний відбір є прозорим, проводиться у визначені терміни та у відповідності до вимог, встановлених законодавством та відповідно Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників Луцького національного технічного університету (<https://drive.google.com/file/d/1jDoaX9NjmdvORevKWovVWLExWFZxuVW5J/view>). Окрім цього при спілкуванні із представниками кафедри та допоміжних (сервісних) структурних підрозділів, зокрема з начальником відділу кадрів Панасюк В.П. було з'ясовано, що переваги надаються претендентам, які мають відповідний науковий ступінь, вчене звання, наукові праці, навчально-методичні доробки, науково-педагогічний стаж, проходження стажування чи підвищення кваліфікації. При спілкуванні з гарантом ОП відмічено, що добір кадрів спрямований на реалізацію та розвиток ОП. Зокрема, у 2021 в результаті конкурсного відбору, колектив кафедри був підсилений д.с.-г. наук (Об.оз.03 – лісознавство і лісівництво), професором Мазепою В.Г., який залучений до викладання фахових ОК. Об'єктивність добору та відповідність викладачів дисциплінам підтверджена і результатами анкетування здобувачів вищої освіти. Позитивною практикою є введення в дію Положення №677 Про рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників в Луцькому НТУ (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/no677_polozhennya_pro_reytingove_ocinyuvannya_naukovo-

pedagogichnih_pracivnikiv_v_luckomu_ntu_protokol_no12_vid_30.06.2021_r_1_compressed.pdf), з метою стимулювання до підвищення кваліфікації, професіоналізму, продуктивності навчальної та наукової роботи, розвитку творчої ініціативи НПП. Результати рейтингу враховуються під час конкурсного добору викладачів на освітні програми. ЕГ вважає, що процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОП «Лісове господарство».

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

У ході інтерв'ювання роботодавців за спеціальністю «Лісове господарство» ЕГ з'ясувала, що вони приймають участь в перегляді та корекції ОП. Зокрема, стейкхолдерами було запропоновано збільшити практичну підготовку здобувачів вищої освіти за ОП «Лісове господарство», що було враховано при перегляді ОП, а саме на 3 курсі заплановано виробничу практику тривалістю 4 тижні, також збільшені за обсягом дисципліни «Лісівництво» та «Лісові культури», що відображено в навчальному плані (<https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1fgt3I2NCoLdWfVAPpFnP-PmyH-m3fGuh>). ЕГ під час інтерв'ювання роботодавців, встановила, що роботодавці регулярно залучаються до організації освітнього процесу шляхом обговорення ОП під час зустрічей у господарствах (<https://cutt.ly/fRM3ytl>, <https://cutt.ly/PRM3uC5>) та в університеті (<https://cutt.ly/nRM3pkV>); на конференціях (<https://lutsk-ntu.com.ua/uk/news/provedennya-konferenciyi-aktualni-problemi-konstruyuvannyaeksplyataciyi-ta-remontu-obladnannya>); круглих столах (https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=301767258277080&id=109262830860858, <https://lutsk-ntu.com.ua/uk/news/onlayn-kruglii-stil-lisi-volinistan-problemi-perspektivi>); екскурсій (<https://lutsk.rayon.in.ua/news/299872-maibutni-lisivniki-z-lutskogo-ntupraktikuvalisia-u-vorotnevi>); шляхом рецензування ОП, участі у роботі екзаменаційної комісії (https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=325221805931625&id=109262830860858). Під час онлайн-зустрічі з роботодавцями експертній групі було повідомлено, що між ЛНТУ та низкою державних лісгосподарських підприємств заключні договори про проходження навчальних та виробничих практик, що в подальшому сприятиме їх працевлаштуванню Волинське обласне управління лісового та мисливського господарства (договір № 1 від 15.01.2021 р.); ДП «Ківерцівське ЛГ» (договір № 65 від 24.12.2020 р.); ТзОВ «Чистоліс» (договір № 68 від 18.02.2020 р.) (<https://drive.google.com/drive/folders/1TGDcLkQN6T3AnUm6SKxb3szPyVFrLo09>). Роботодавців запрошують до участі в роботі екзаменаційної комісії, завдяки чому стейкхолдери мають можливість оцінити рівень знань випускників безпосередньо спілкуючись з ними. Для проведення лекційних і практичних занять за ОП 205 «Лісове господарство» залучають потенційних роботодавців, які є професіоналами-практиками (лісничі, директори лісгоспів тощо) (https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=384631853323953&id=109262830860858, https://lutsk-ntu.com.ua/uk/news/vikladachi-ta-studenti-luckogontu-zustrilisa-z-predstavnikami-voulmg?fbclid=IwAR35pX1yXelQrFBGJoiWToU2moDtnlTXrKOCzs_mJ2evBIPNNhWo8oQ7bYs). Під час інтерв'ювання роботодавці підтвердили інформацію щодо їх участі в організації та реалізації освітнього процесу на ОП.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

В ході експертизи було з'ясовано, що до аудиторних занять ЗВО залучає професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців. Заняття були як аудиторні, так і виїзні на виробництво (ДП «Ківерцівське ЛГ», Лісівничий молодіжний центр), що підтверджено і під час знайомства з матеріалами справи, зокрема до викладання ОК долучалися головний спеціаліст відділу використання лісових ресурсів Волинського обласного управління лісового та мисливського господарства Боровицький О.М. (<https://cutt.ly/bRM3gh3>, <https://cutt.ly/HRM3jXT>), начальник відділу державного екологічного нагляду (контролю) природно-заповідного фонду, лісів та рослинного світу Державної екологічної інспекції у Волинській області Шеремета С.А (Лист Луцького НТУ від 07.10.2020 №940-21-35 та лист Луцького НТУ від 15.09.2021 №1266-03-35); керівник Лісівничого молодіжного центру Юхимчук В.П. (<https://lutsk-ntu.com.ua/uk/news/studenti-lisivniki-luckogo-ntu-vidvidali-lisivnichiy-molodizhniy-centr>). На думку ЕГ, активне залучення стейкхолдерів до освітнього процесу сприятиме покращенню здобуття основних ПРН та можливості працевлаштування випускників за ОП «Лісове господарство».

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Викладачі, залучені до реалізації ОП «Лісове господарство», проходять стажування та підвищення кваліфікації відповідно до діючого Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників Луцького національного технічного університету (https://drive.google.com/file/d/1opL_rGqQxGOytwv1IkoQUAKdjKlnQeK6/view), відомості про відповідні підвищення кваліфікації та стажування в профільних установах отримано у відповідь на запит ЕГ (<https://drive.google.com/drive/folders/1eUHALuv7XxeFfN2AvPw9G3cNhJwyvw2u?usp=sharing>), проте ЕГ рекомендує НПП проходити підвищення кваліфікації та стажування і на виробництві. Гарант ОП Волянський В.О. у 2016 році пройшов стажування у Східноєвропейському національному університеті ім. Лесі Українки. Викладачі Вржещ М.В. (2016 р.), Дацюк Л.М. (2020-2021 р.), Толстушко Н.О. (2020 р.) регулярно проходять стажування у Волинському обласному управлінні лісового та мисливського господарства. Викладач кафедр Толстушко Н.О. пройшла

закордонне стажування у Люблінській політехніці, м. Люблін, Республіка Польща (<https://cutt.ly/MRM3PXO>). Під час інтерв'ювання НПП та здобувачів ЕГ підтвердила їх участь у міжнародних конференціях, семінарах, що підтверджується отриманими дипломами та сертифікатами (<https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1vOGYD-heQ2dSaW-tck8NaYS3b4vwy2ej>; <https://drive.google.com/drive/folders/1eUHALuv7XxeFfN2AvPw9G3cHhJwyvw2u?usp=sharing>). В університеті створено всі можливості для НПП та здобувачів відвідувати мовні курси та приймати участь у грантовій діяльності (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/grantovi_mozhливosti_sechen-lutyu_2022.pdf). Все це у сукупності створює сприятливе середовище для постійного розвитку НПП. В ЛНТУ функціонують власні програми професійного розвитку НПП (<https://drive.google.com/drive/folders/1jtSHubaWWwCWb1nghp2sv6bur3o31gBvO>), до яких активно залучаються НПП, які забезпечують ОПП “Лісове господарство” (<https://drive.google.com/drive/folders/1eUHALuv7XxeFfN2AvPw9G3cHhJwyvw2u>). Також, ЕГ відмічає, що у НПП, залучених до реалізації ОП «Лісове господарство», наявні публікації у міжнародних науково-метричних базах Scopus та Web of Science за спеціальністю.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

В ЛНТУ приділяється увага стимулюванню розвитку викладацької майстерності. Згідно Колективного договору встановлено порядок преміювання, доплат та надбавок, виплати допомоги на оздоровлення та надання щорічної грошової винагороди НПП за сумлінну працю і зразкове виконання службових обов'язків (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/sites/default/files/files12/kolektivniy_dogovir_2019_dlya_druku_z_pechatkami.pdf). В Луцькому НТУ проводиться рейтингове оцінювання НПП згідно Положення про рейтингове оцінювання науково-педагогічного персоналу в Луцькому національному технічному університеті №542 від 06.02.2020 року (<https://drive.google.com/file/d/1VXSBoYt3MTqQpXSOMUiyR9IIdUopSxtx/view>). Під час інтерв'ювання ЕГ отримала запевнення, що у ЗВО постійно відбувається преміювання у вигляді грошової нагороди, а також відзначення почесними грамотами ректора, обласної та районних рад працівників кафедри лісового господарства, яка забезпечує ОП «Лісове господарство», зокрема гарант ОП Волянський В.О. отримав грошову премію та Почесну грамоту Волинської ОДА, доценти Герасимчук О.П., Ковальчук Н.П. та інші отримали грошові премії та грамоти від Ректора ЛНТУ (<https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1vOGYD-heQ2dSaW-tck8NaYS3b4vwy2ej>).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Щодо сильних сторін слід відмітити такі: професійна та академічна кваліфікація викладачів загалом відповідає ОП та дозволяє досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання; конкурсний добір викладачів є прозорим. ЗВО залучає до роботи висококваліфікованих представників роботодавців та сприяє підвищенню кваліфікації НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

ЕГ рекомендує в подальшому при перегляді ОП продовжувати та розширювати співпрацю з роботодавцями; відповідно, до пропозицій роботодавців: приділяти більше часу на вивчення природоохоронного законодавства, орієнтуватися на поглиблене вивчення сучасних технологій в лісовому господарстві. Активно та регулярно залучати професіоналів-практиків, експертів галузі і представників роботодавців до проведення лекцій і практичних занять студентам ОП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Склад групи забезпечення спеціальності відповідає ліцензійним умовам. Роботодавці беруть участь у формуванні та оновленні ОП, залучені до проведення виїзних занять та екскурсій для здобувачів. У ЗВО створені можливості для стимулювання професійного розвитку і викладацької майстерності НПП. НПП проходять стажування у провідних освітніх та наукових установах України та за кордоном, беруть участь у виконанні тематичних наукових завдань кафедри. Вважаємо, що виявлені недоліки: внесення пропозицій роботодавців в ОП, залучення фахівців-професіоналів до викладання є несуттєвими та не впливають на якість ОП. Враховуючи наведене, рівень відповідності Критерію 6 - В

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Фінансування діяльності ЛНТУ здійснюється за рахунок загального та спеціального фондів. (<https://lutsk-ntu.com.ua/uk/koshtoris-na-2021-rik>). ЗВО забезпечено необхідною інфраструктурою: навчальні корпуси (А, Б), під час зустрічі експертами з'ясовано, що більшість навчальних аудиторій знаходиться у корпусі Б, гуртожитки №1 та №2, їдальня, яка нещодавно була модернізована (<https://pershyj.com/p-yak-u-lutskom-ntu-prezentuvali-suchasne-restoranne-obladnannya-foto--4236>), спорткомплекс з плавальним басейном, який перебуває в стадії оновлення, а також оздоровчі бази відпочинку («Орбіта»/ «Технічний» <https://lutsk-ntu.com.ua/uk/news/studentiv-vikladachiv-ta-usih-ohochih-zaproshtuyut-na-bazu-vidpochinku-luckogo-ntu>). Для забезпечення якісної підготовки та навчання здобувачів вищої освіти ОП «Лісове господарство» забезпечена необхідним наочним матеріалом (стенди, плакати) та практичним обладнанням (висотоміри, мірні вилки, мечі Колесова, висоторіз, мікроскопи тощо). На ОП відбувається періодичне оновлення матеріальної бази та закупівля нового обладнання, що підтверджується наданим на запит документом (blob:<https://office.naq.gov.ua/1c9ec344-00a3-4e33-8f85-5a127fa2db08>). Для проведення фахових практичних занять використовують оновлені лабораторії: «Ботаніки та дендрології», «Ручного та моторизованого лісозаготівельного інструменту», «Лісівництва». Також створено СННБ «Лістех», основним завданням якого є підготовка здобувачів до практичної діяльності на виробництві, збільшення інтересу студентів до наукової досліджень та впровадження їх у виробництво (blob:<https://office.naq.gov.ua/46d3981f-0d44-454f-b852-4c468a316fb4>). Для забезпечення навчально-методичними матеріалами здобувачі ВО мають вільний доступ до університетської бібліотеки, фонд якої становить близько 260 тис. примірників, до баз даних наукових видань: Scopus, Web of Science, до повнотекстових баз ScienceDirect, Springer Link. Також в ЛНТУ є електронний репозитарій з наявними там підручниками, посібниками, конспектами лекцій, іншими методичними матеріалами а також університетськими періодичні видання. У вільному доступі є електронний каталог бібліотеки, який ведеться з 2004 року. Серед останніх закупівель, для забезпечення ОП «Лісове господарство», зі слів керівника бібліотеки, були підручники «Лісова селекція», «Формування лісових насаджень». Під час зустрічі гарант ОП повідомив, що за ініціативою Волинського обласного управління лісового та мисливського господарства на кафедру передано 15 примірників «Довідник таксатора», що також вказує на оновлення та поповнення навчально-методичного забезпечення ОП. Усі учасники освітнього процесу мають безкоштовні точки доступу Wi-Fi, що також було підтверджено здобувачами освіти, академічним персоналом та іншими працівниками закладу.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час зустрічей з здобувачами вищої освіти, НПП, випускниками ЕГ переконалась, що усі учасники освітнього процесу мають вільний та безоплатний доступ до інфраструктури університету, інформаційних ресурсів та навчально-методичного забезпечення. Здобувачі ВО мають можливість використовувати навчальні лабораторії для проведення наукових досліджень, що також було підтверджено як академічним персоналом, так і студентами під час експертизи. У приміщенні бібліотеки, студенти мають можливість використовувати комп'ютери (загальна кількість 17, для роботи студентів – 12), які під'єднані до мережі Інтернет та призначені для виконання завдань в межах освітньої діяльності. Також, в процесі проведеного акетування, на запитання: «Чи є у вас доступ до мережі інтернет та до інших баз даних для пошуку необхідних навчальних матеріалів?» 72 особи, або 93,5 % з 77 опитуваних надали відповідь «Так» (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/rezultati_opituvannya_zdobuvachiv_vishchoyi_osviti_20-21.pdf).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

З метою моніторингу та покращення морально-психологічного мікроклімату в студентському середовищі та якості навчання, проводяться опитування відділом забезпечення якості освітнього процесу, ліцензування та акредитації. Результати та анкети опитувань опубліковані на веб-сайті університету і доступні кожному бажаючому (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/rezultati_opituvannya_zdobuvachiv_vishchoyi_osviti_20-21.pdf). Також, для визначення потреб та інтересів здобувачів ВО у анкеті опитування наявне останнє відкрите питання: «Ваші пропозиції щодо покращення якості освіти та освітнього процесу в Луцькому НТУ» з можливістю надання будь-яких пропозицій, скарг. Безпечність освітнього середовища для кожного учасника навчального процесу регламентується Положенням про організацію роботи з охорони праці <https://drive.google.com/drive/folders/0B71NrqtzfygzaWFQU1BWV2YuQXc>, відповідно до наказу МОН України «Щодо заходів безпеки у навчальних закладах» від 06.01.2015 року №2. З метою збільшення обізнаності під час надзвичайних ситуацій створена Пам'ятка щодо алгоритму дій у випадку терористичних актів (<https://lutsk-ntu.com.ua/uk/pamyatka-shchodo-algoritmu-diy>). Під час пандемії, заняття проводяться дистанційно, за допомогою електронних ресурсів та електронного забезпечення Moodle. На веб-сайті створені пам'ятки з питань навчання під

час карантину, а також правила запобігання поширенню захворювання. (<https://lutsk-ntu.com.ua/uk/navchannya-pid-chas-karantinu>) Навчальний процес під час карантину регламентується наступними документами: Наказ про особливості освітнього процесу під час карантину (<https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/sites/default/files/files13/untitled.fr12.pdf>), Розпорядженням щодо окремих питань діяльності у ЛНТУ під час карантину (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/sites/default/files/files12/rozporядzhennya_no29-18-35.pdf).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Соціальна підтримка здобувачів вищої освіти проявляється в наданні соціальних стипендій, матеріальної допомоги згідно Положенню про стипендіальне забезпечення, моральну допомогу та заохочення у ЛНТУ (<https://drive.google.com/file/d/1jyVFwn54IfKz3m76FnX55SrZbJNB1a7o/view>), наданні необхідних умов проживання в гуртожитку. Даний факт встановлено та підтверджено ЕГ під час зустрічі з керівництвом університету, здобувачами ВО та представниками студентського активу. Також зі слів представників студентського самоврядування матеріальну допомогу надає профком у разі потреби, наприклад у видку хвороби. Для отримання даної матеріальної підтримки, студент повинен надати довідку та написати відповідну заяву. Для надання інформаційної, освітньої та організаційної підтримки відбувається комунікація: студент-викладач, студент-представники самоврядування, студент-керівництво університету, за допомогою особистих консультацій, шляхом спілкування у соціальних мережах та групах у месенджерах. Представниками студентського самоврядування також надається моральна підтримка, особливо першокурсникам, для полегшення адаптації у перші роки навчання (зі слів Шах Д.Т. – голови студентської ради ЛНТУ). Функції надання психологічної підтримки та консультацій у ЗВО покладені на кандидата психологічних наук, доцента кафедри соціогуманітарних технологій Савчук Н.А. (<https://lutsk-ntu.com.ua/uk/konsultativni-poslugi-ta-psihologichna-pidtrimka>). У разі необхідності, кожен учасник освітнього процесу може, без обмежень, звертатися з різними питаннями соціально-психологічного характеру, що було підтверджено учасниками фокус-груп. Згідно результатів опитування за 2021-2022 роки, (<https://drive.google.com/drive/folders/1DoUtMN4hHXcHY9Zc5PoEZiygQKl5qX-h>): на питання «Чи маєте Ви можливість комунікації з викладачами» - 90% надали відповідь «Так», на питання «Чи задоволені Ви рівнем інформаційної підтримки в університеті» - 87% опитаних надали позитивну відповідь, також відзначено, що 53% здобувачів ВО отримують консультативну підтримку від кураторів та 74% мають можливість зустрічатись з керівництвом факультету, або університету для вирішення проблемних питань. Під час зустрічі ЕГ зі студентами, останні наголосили, що у разі виникнення будь-якого питання звертаються до кураторів, керівництва факультету або студентського самоврядування.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У ЛНТУ для осіб з особливими освітніми потребами облаштована відповідна інфраструктура (пандуси на вході до корпусів та до гуртожитку, автоматичні двері головного входу, сходи облаштовані підйомним ліфтом для полегшення пересування). У наявності та справності даних елементів ЕГ переконалась під час проведення огляду матеріально-технічної бази. Для зручності усіх студентів корпуси з'єднані між собою коридорами, без необхідності виходити на вулицю. Доступ до навчальних матеріалів може здійснюватися через електронне забезпечення Moodle, а також за допомогою електронних каталогів, репозитарію бібліотеки. (<http://library.lntu.edu.ua/elektronni-resursi/repozitorij.html>) На ОП «Лісове господарство» наразі не навчаються студенти з особливими потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій будь-якого характеру регламентуються відповідними положенням про вирішення конфліктних ситуацій у ЛНТУ (https://drive.google.com/file/d/19atDWRSHjhXVNrUgbbp4iSva03JfrzkM_/view). Політика і процедури вирішення ситуацій корупційного характеру регламентуються Антикорупційною програмою ЛНТУ (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/antikorupciyna_programa-szhatyy.pdf), також відповідно до положення у закладі призначена уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/sites/default/files/files12/no539_polozhennya_pro_upovnovazhenu_osobu_z_pitan_zapobigannya_ta_viyavlennya_korupciyi_luckogo_ntu_protokol_no_5_vid_26.12.2019_r.pdf). Для повідомлення про конфліктну ситуацію здобувачі освіти мають можливість безпосередньо повідомити адміністрацію закладу, звернутись до кураторів, деканату, студентського самоврядування, або анонімно надіслати електронного листа на скриньку довіри, яка знаходиться на офіційному веб-сайті закладу (<https://lutsk-ntu.com.ua/uk/antikorupciyna-diyalnist>), або кинути повідомлення до скриньки, які є в корпусах та гуртожитках (зі слів голови студентської ради Шах Д.Т.). Під час зустрічі ЕГ зі студентами, здобувачі підтвердили про таку можливість. Також з метою виявлення булінгу та конфліктів сексуального характеру відділом забезпечення якості освітнього процесу, ліцензування та

акредитації проводяться опитування. (https://lutsks-ntu.com.ua/sites/default/files/files12/rezultati_opituvannya_pro_seksualni_domagannya.pdf; https://lutsks-ntu.com.ua/sites/default/files/files12/rezultati_opituvannya_pro_buling.pdf) згідно яких на питання: «Чи мали місце у процесі навчання випадки фізичного насилля по відношенню до Вас» - 96% відповідей «не було», з приводу морального насилля – 80% «не було»; на питання «Чи чули Ви зі сторони викладачів/адміністрації/колег некоректні чи сексистські вислови/дії з сексуальним контекстом» - 88% відповідей респондентів «ні».

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Серед позитивних практик ЕГ відмічає добре налагоджену комунікацію між здобувачами вищої освіти, викладачами, представниками студентського самоврядування та співробітниками інших структурних підрозділів ЗВО; розроблення Антикорупційної програми ЛНТУ для запобігання та виявлення корупції, популяризації антикорупційних заходів серед учасників навчального процесу. До сильних сторін ЕГ може відмітити потужну матеріальну базу представлену як наочним матеріалом, так і практичним обладнанням, що надає більшу можливість напрацьовувати та підвищувати практичні навички у студентів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

До слабких сторін ЕГ відносить відсутність відповідального відділу з питань булінгу, дискримінації та конфліктних ситуацій сексуального характеру, що значно мінімізує популяризацію даних питань серед учасників освітнього процесу; ЕГ рекомендує створення відповідного відділу/підрозділу, а також збільшення числа заходів з метою запобігання конфліктних ситуацій будь-якого характеру, і популяризації даних питань серед здобувачів освіти.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Фінансові ресурси, навчально-методична та матеріальні бази в цілому забезпечують досягнення визначених результатів і цілей ОП. Наявна інфраструктура та освітнє середовище задовольняє потреби здобувачів освіти, включаючи осіб з особливими потребами. Студенти мають можливість отримувати підтримку різного характеру від представників студентського самоврядування, викладачів, адміністрації та керівників закладу. Процедура виявлення та вирішення конфліктних ситуацій проводиться відповідно нормативних документів. Вказана слабка сторона не є суттєвим недоліком, і може бути усунена у найближчий час, тому рівень відповідності у контексті Критерію 7 – Рівень В

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регламентується Положенням про освітню програму у ЛНТУ (<https://drive.google.com/file/d/1xIDXhxQr-hlYsaTdYz8d6Boycsbv10MJ/view>). Згідно положення ОП підлягає перегляду 1 раз у рік, що було підтверджено гарантом під час зустрічі з академічним персоналом. Для отримання зауважень, скарг, пропозицій від усіх зацікавлених сторін (студенти, роботодавці, випускники) на офіційному веб-сайті публікується проект ОП з посиланням на активну електронну пошту. Надані пропозиції, скарги та зауваження обговорюються на засіданнях, зустрічах які протоколюються. Наприклад, розгляд та ухвалення пропозиції Герасимчука О.П.: перенести дисципліну “Лісова геодезія” з 2-го на 1-й курс, а “Лісова біометрія” - з 1-го на 2-й. (<https://drive.google.com/file/d/1Us6GvmyLuE85UA-jSwydfgiwiKo2276-/view>).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

За вимогами Положення про освітню програму у ЛНТУ студенти повинні бути залученими до періодичного перегляду освітньої програми. Для реалізації на практиці даної вимоги, створено групу забезпечення ОП, до якої входять студенти різних курсів: Юрій Сорочук, Михайло Павлюк, Ольга Приступа, Артем Сай, Софія Петрук, які беруть участь в засіданнях з розгляду та надання пропозицій до ОП (<https://drive.google.com/file/d/1Us6GvmyLuE85UA-jSwydfgiwiKo2276-/view>). Студентами було запропоновано збільшення практичної підготовки за фаховими (лісівничими) дисциплінами. Дану пропозицію було впроваджено в освітній процес, що підтвердила Приступа Ольга, під час зустрічі, відзначивши збільшення кількості виїзних практичних занять. Також у опитуваннях, які проводяться відділом забезпечення якості освітнього процесу, ліцензування та акредитації, наявне відкрите питання з метою надання пропозицій, скарг щодо ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час проведення зустрічі ЕГ з роботодавцями Боровицький О.М. підтвердив свою присутність на засіданнях з метою перегляду ОП. Також гарантом надано протокол, що підтверджує даний факт, а також запропоновання та ухвалення наданих пропозицій. (<https://drive.google.com/file/d/1Us6GvmyLuE85UA-jSwydfgiwiKo2276-/view>). Зокрема Боровицький О.М. запропонував активізувати практику читання відкритих лекцій спеціалістами Волинського обласного управління лісового та мисливського господарства, а іншими фахівцями практиками, що було успішно реалізовано. Шеремета С.А. – начальник відділу державного екологічного нагляду (контролю) природно-заповідного фонду, лісів та рослинного світу Державної екологічної інспекції у Волинській області, повідомив, що традиційно не рідше двох разів на рік бере участь у зустрічах зі студентами (у вересні з першокурсниками та у травні із випускниками). Він також відмітив, що мало обізнаний з механізмом запропоновання власних пропозицій до удосконалення ОП. Під час зустрічі Шеремета С.А. запропонував власну рекомендацію для впровадження в ОП «Лісове господарство», яка на його думку, полягає у наближенні теорії та практики і відмітив, що висловлює її вперше.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Для збирання інформації щодо подальшого кар'єрного шляху випускників ОП «Лісове господарство» створена анкета для опитування випускників (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/files12/3._anketa_dlya_opituvannya_vipusknikiv.pdf), а також опитування у вигляді Google-forms «Випускники за якість освіти». Разом з тим у розділі «Відгуки випускників» ЕГ не виявила відгуки випускників ОП «Лісове господарство». Під час зустрічі ЕГ із випускниками, останні відмітили, що частіше за все представники кафедр зв'язуються з ними або особисто, або за телефоном, без використання анкетувань.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Внутрішній моніторинг у ЛНТУ регламентується Політикою забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/sites/default/files/files/politika_2.pdf). Під час зустрічі керівник відділу забезпечення якості освітнього процесу, акредитації та ліцензування Кузьмак О.М. відмітила, що після отримання умовної акредитації, окрім перегляду ОП представниками НПП, відділом забезпечення якості в травні 2021 р. було проведено адміністративну перевірку. Під час якої бралися до уваги висновки ЕГ, ГЕР та Національного агентства попередньої акредитації, перевірялося навчально-методичне забезпечення, кадровий склад, відповідність ОП Стандарту вищої освіти тощо. Такі дії вказують на швидке реагування на отримані результати попередньої акредитації. Для виправлення виявлених недоліків у навчальний процес впроваджено: використання комплексного індивідуального завдання студента, а також змінено процедуру вибору вибіркового дисциплін (<https://lutsk-ntu.com.ua/uk/etapi-viboru>).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

За результатами акредитаційної експертизи ОП «Лісове господарство», яка відбулась у 2021 році висловлені наступні зауваження та пропозиції: Щодо оновлення матеріально-технічної бази, методичного забезпечення та наповнення електронних ресурсів. ЕГ відмічає, що закладом протягом 2020-2021 рр. здійснено закупівлю обладнання та наочних матеріалів (<blob:https://office.naq.gov.ua/06a6ade6-da6c-4db4-84f5-620eb2b8761f>) також проведено збільшення наповнення курсів у електронному забезпеченні Moodle. Під час спілкування з керівником бібліотеки, остання підтвердила закупівлю літератури для ОП. Щодо збільшення активності залучення здобувачів ВО та роботодавців до перегляду ОП, було взято до уваги частково, створено групу забезпечення, до якої входять

студенти, щоб надавати власні пропозиції, але під час спілкування, виявилось, що не всі роботодавці обізнані з механізмом подачі пропозиції з удосконалення ОП. З метою збільшення кількості інформації на офіційному веб-сайті, яка б ілюструвала реальні процеси у межах ОП, закладом збільшено кількість опублікованих новин щодо освітнього процесу (проведення круглих столів, результати анкетувань, оприлюднення інформації щодо проекту ОП та затвердженої ОП). З метою удосконалення процедури проведення та висвітлення результатів моніторингу якості ОП "Лісове господарство", результати опитування здобувачів ВО та результати моніторингу якості освітнього процесу оприлюднюються на сайті: <https://cutt.ly/CRM7UWo>, <https://cutt.ly/JRM7PgW>, постійно здійснюється та оприлюднюється на сайті анкетування студентів щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень та якості викладання. <https://cutt.ly/fRM7DHg>, <https://cutt.ly/zRM7GvR>. Щодо відповідності НПП випускової кафедри до профілю спеціальності. ЕГ встановила, що викладачі кафедри проф. Мазепа В.Г. доценти Волянський В.О., Ковальчук Н.П., Герасимчук О.П. мають вищу освіту та/або науковий ступінь зі спеціальностей лісівничого профілю, займаються науковою роботою лісівничого спрямування. З вересня 2021 р. на кафедрі працює д.с.-г. наук, професор Мазепа В.Г. Щодо збільшення кількості проведення лекцій для здобувачів професіоналами-практиками. ЕГ встановила, що до навчального процесу залучають потенційних роботодавців, які є професіоналами-практиками (лісничі, провідні спеціалісти, директори лісгоспів тощо) (https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=384631853323953&id=109262830860858, https://lutsk-ntu.com.ua/uk/news/vikladachi-ta-studenti-luckogontu-zustrilisya-z-predstavnikami-voulmg?fbclid=IwAR35pX1yXelQrFBGJoiWToU2moDtnlTXrKOC3s_mJ2evB1pNNhWo8oQ7bYs).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У ЛНТУ створений відділ забезпечення якості освітнього процесу, ліцензування та акредитації (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/files12/no628_polozhennya_pro_viddil_zabezpechennya_yakosti_osvitnogo_procesu_licenzuvannya_ta_akreditaciyi_luckogo_ntu_protokol_no8_vid_25.02.2021_r.pdf), який забезпечує постійний розвиток якості вищої освіти у закладі. Окрім цього, на кожній кафедрі наявна відповідальна особа з виявлення плагіату, на факультетах створено комісії з якості, до складу якої входять представники здобувачів вищої освіти та викладачі. (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/2022-01-12-0001_3.pdf) У закладі також створено Раду з якості освітнього процесу, завданням якої є розгляд результатів опитувань, моніторинг ОП тощо (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/polozhennyanob74_pro_radu_yakosti_vishchoyi_osviti_u_luckomu_nacionalnomu_teh_nichnomu_universiteti.pdf). Відділом якості освітнього процесу, ліцензування та акредитацію систематично проводяться опитування здобувачів вищої освіти, викладачів, випускників для моніторингу якості освітнього процесу. У закладі розроблено нормативні бази з питань дотримання академічної доброчесності, з питань запобігання корупції, політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (https://drive.google.com/file/d/19atDWRSHjhXVNrUgbbp4iSvao3JfrzkM_/view, https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/antikorupciyna_programa-szhatyy.pdf, <https://drive.google.com/file/d/1sccGapJTIUcwFETLHsiSIQkGLGUi9EHZ/view>). Під час інтерв'ювання фокус-груп, ЕГ впевнилась в обізнаності всіх учасників з чинною нормативною документацією та імплементацією її в освітній процес.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

До позитивних практик ЕГ відмічає: швидке реагування відділу якості освітнього процесу, ліцензування та акредитації, у вигляді адміністративної перевірки та створення групи забезпечення до якої входять здобувачі вищої освіти для можливості надавати пропозиції та брати участь у засіданнях з питань перегляду ОП; створення структурованої ступінчастої системи якості: починаючи з кафедр закладу, закінчуючи відділом забезпечення якості освітнього процесу, ліцензування та акредитації.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

До слабких сторін ЕГ відмічає: не систематичне проведення анкетувань випускників кафедри, їх протоколювання, а також реалізація результатів у навчальний процес; рекомендації та зауваження з попередньої акредитації взято до уваги частково у контексті збільшення опублікування інформації щодо освітнього процесу. ЕГ рекомендує приділити більшу увагу практиці проведення опитувань серед випускників, надаючи перевагу письмовим анкетуванням (Google-forms), з подальшим опублікування результатів на веб-сайті, та впровадженням пропозицій до освітнього процесу.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Заклад має визначену процедуру моніторингу, перегляду, затвердження ОП, відповідну нормативну базу та чітко дотримується їх. Студенти, роботодавці залучені до періодичного перегляду ОП, та мають можливість надавати власні пропозиції та зауваження з подальшим впровадженням у навчальний процес. Сформована система забезпечення якості діє відповідно нормативних документів і в цілому сприяє розвитку освітньої діяльності. Проте, слід відмітити слабку практику збору інформації про випускників, та не повне реагування на зауваження попередньої акредитаційної експертизи. Тому рівень відповідності у контексті Критерію 8 – рівень В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу регламентуються відповідними розділами Статуту Луцького національного технічного університету (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/sndt3ofe_o.pdf), а також низкою нормативних документів: Положення про організацію освітнього процесу (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/fls/no582_polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_protokol_no10_vid_25.06.2020_r_compressed-szhatyy.pdf), Політика забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Луцького НТУ (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/sites/default/files/politika_2.pdf), Положення про вирішення конфліктних ситуацій в Луцькому національному технічному університеті (<https://cutt.ly/3RM8yCo>), Кодекс честі Луцького національного технічного університету (https://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/sites/default/files/files12/no501_kodeks_chesti_luckogo_ntu_protokol_no9_vid_24.04.2018_r.pdf) та іншими документами, що забезпечують освітній процес. Надані вище та інші документи оприлюднені на офіційному веб-сайті університету (<https://lutsk-ntu.com.ua/uk>) у вільному доступі у рубриках «Офіційна інформація», «Нормативні документи», «Нормативно-правова база системи забезпечення якості освіти» для ознайомлення всіма зацікавленими сторонами. Під час зустрічей з фокус-групами експертна група впевнилась у реалізації наведених вище документів у освітній процес та дотриманням відповідних положень усіма учасниками освітнього процесу.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На офіційному веб-сайті університету гарантом ОП «Лісове господарство» Волянським В.О. опубліковано новину про перегляд освітньої програми та можливість надання пропозицій, скарг тощо. Для прийому зауважень вказано електронну пошту: forestry@lutsk-ntu.com.ua та фізичну адресу кафедри лісового господарства (<https://lutsk-ntu.com.ua/uk/osvitni-programi-10>). Під час зустрічей із зацікавленими сторонами ЕГ переконалась в обізнаності про дану можливість. У ході спілкування із академічним персоналом, підтверджено, що проект ОП оприлюднюється на сайті не пізніше ніж за місяць до її затвердження.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Затверджена ОП «Лісове господарство» у повному обсязі опублікована на веб-сайті університету та є доступною для усіх бажаючих (абітурієнти, студенти, роботодавці тощо) (<https://lutsk-ntu.com.ua/uk/205-lisove-gospodarstvo>). Під час проведення акредитаційної експертизи та вивчення звіту СО, ЕГ переконалась в доступності та достовірності опублікованої інформації, та в обізнаності в цьому питанні стейкхолдерів.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

У Луцькому національному технічному університеті визначено зрозумілі для всіх учасників освітнього процесу та всіх зацікавлених сторін правила і процедури, що регулюють усі права та обов'язки кожного у ЗВО та регламентуються відповідними нормативними документами, які наявні у вільному доступі на офіційному веб-сайті

закладу. Дані правила та процедури цілком дотримуються та реалізуються у навчальний процес. Гарантом та академічним персоналом кафедри вчасно публікуються необхідні для стейкхолдерів документи (проект ОП, затверджена ОП).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкою стороною є: не висвітлення всіх документів нормативно-правової бази, зокрема щодо освіти для осіб з особливими потребами; рецензії та відгуки щодо ОП від випускників. ЕГ рекомендує збільшити частоту опублікування відгуків від випускників, додати до відповідних рубрик на веб-сайті необхідну документацію, для зручності та простоти пошуку скоригувати веб-сайт та структурувати всю інформацію, а саме звести усі офіційні документи до єдиної вкладки/рубрики.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЗВО має чітко викладені правила та процедури, що регулюють усі обов'язки та права кожного учасника освітнього процесу. У закладі затверджено відповідні положення та нормативні документи, які є у вільному доступі на сайті університету. Проект ОП у відповідні строки публікується для отримання скарг, пропозицій, які згодом розглядаються на засіданнях, що забезпечує прозорість наданої інформації. Проте ЕГ відмічає не систематичне опублікування відгуків від зацікавлених сторін, зокрема випускників, на сайті університету. Разом з тим вказана слабка сторона не впливає прозорість освітнього процесу та не погіршує якість навчання, тому рівень відповідності Критерію 9 – рівень В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B

Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6 . Людські ресурси	B
Критерій 7 . Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8 . Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9 . Прозорість та публічність	B
Критерій 10 . Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Дудюк Володимир Степанович

Члени експертної групи

Буднік Зінаїда Миколаївна

Вдовкіна Ольга Олегівна